

บทละครนอกเรื่องแก้วหน้าม้าสู่นวนิยายเรื่องพัทตร์อสูร: การสร้างความหมายใหม่ในบริบทสังคมไทยร่วมสมัย
From Kaew Na Ma playscript to novel named Pak A-Soon: The New Meaning Creation in
the Context of Thai Contemporary Society

จุฑามาศ ศรีระชา

Chuthamat Srirasa

ภาควิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

Department of Thai Language, Faculty of Humanities and Social Sciences, Burapha University

Corresponding author, E-mail: Chuthamat@go.buu.ac.th

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการสร้าง ความหมายใหม่ในบริบทสังคมไทยร่วมสมัยที่ปรากฏในนวนิยายเรื่องพัทตร์อสูร ผู้วิจัยได้ปรับกรอบแนวคิดการวิจัยจากการศึกษาเรื่อง “การสร้าง ความหมายใหม่ของ “วีรบุรุษและยอดวีรบุรุษ” ในภาพยนตร์ไทย” ของณัฐ สุขสมัย (2551) และการศึกษาเรื่อง “การสืบทอดวรรณคดีและนิทานในวรรณกรรมเยาวชนไทยช่วงปี พ.ศ. 2545-2554” ของสุภาสิณี คุ้มไพรี (2557) บทความวิจัยนี้เป็นการวิจัยเอกสารและเสนอผลการศึกษาด้วยวิธีพรรณนาวิเคราะห์ ผลการศึกษาพบว่า การสร้าง ความหมายใหม่ในบริบทสังคมไทยร่วมสมัยที่ปรากฏในนวนิยายเรื่องพัทตร์อสูร พบ 4 ประเด็น ประกอบด้วย 1) การเปลี่ยนแปลง ความหมายจากผู้เขียน 2) การเปลี่ยนแปลงความหมายจากวิธีการเล่าเรื่อง 3) การเปลี่ยนแปลงความหมายจากบริบทของสังคม และ 4) การเปลี่ยนแปลงความหมายจากการผลิตซ้ำ จากการศึกษาการสร้าง ความหมายใหม่ในบริบทสังคมไทยร่วมสมัยที่ปรากฏในนวนิยาย เรื่องพัทตร์อสูร แสดงให้เห็นกระบวนการสร้าง ความหมายใหม่ที่สอดคล้องกับค่านิยมของผู้คนในปัจจุบัน ทั้งยังแสดงให้เห็นโลกทัศน์ ตลอดจน ปัจจัยและเงื่อนไขของสภาพสังคมและวัฒนธรรมที่ส่งผลต่อการสร้างสรรค์งานวรรณกรรม อันเป็นการสร้างความบันเทิงและเข้าถึงกลุ่มผู้อ่าน ในยุคปัจจุบันได้เป็นอย่างดี อีกทั้งยังเป็นการแสดงพลังของวรรณกรรมต้นฉบับอันเป็นรากฐานที่ดีซึ่งช่วยเอื้อต่อการนำมาต่อยอดหรือ ขยายความในงานวรรณกรรมร่วมสมัยต่อไปได้อย่างไม่รู้จัก

คำสำคัญ: แก้วหน้าม้า, พัทตร์อสูร, การสร้างความหมายใหม่, บริบทสังคมไทยร่วมสมัย

ABSTRACT

This research article studies the analysis of meaning creation in the context of Thai contemporary society in Pak A-Soon. The framework for analyzing meaning creation is derived from Suksamai's study entitled *Reframing the "hero and superhero" in Thai films (2008)* and in Kumpiree's study entitled *The Inheritance of Thai Traditional Literatures and Tales in Thai Young's Literatures That Were Published in Year 2002 to 2011*. The findings are presented in the form of descriptive analysis. The analysis of meaning creation, causing the change of meaning, reveals four causes of meaning change: the writer, the narration style, the social context, and the duplication. The findings of the new meaning creation in the context of Thai contemporary society in the novel named Pak A-Soon show the adjustment, which is in agreement with the changed social values, perspective, and factors having influences on the creation of literature, which is a proper tool to entertain the readers. The perpetuation also highlights the power of original literature in reproducing modern literary works.

Keywords: Kaew Na Ma, Pak A-Soon, Meaning Creation, Contemporary Thai Society

บทนำ

นวนิยายเรื่อง “พัทตร์อสูร” ของ สุชาคริยา ตีพิมพ์ รวมเล่มครั้งแรกเมื่อ พ.ศ. 2556 นวนิยายเรื่องนี้มีต้นแบบและได้รับแรงบันดาลใจมาจากบทละครนอกเรื่องแก้วหน้าม้า พระนิพนธ์ในกรมหลวงภูวเนตรนรินทรฤทธิ์ ในส่วนของสุชาคริยา ผู้เขียนนวนิยายเรื่องพัทตร์อสูรเป็นผู้รักในวรรณคดีไทยและนิทานพื้นบ้านของไทย ได้อ่านเรื่องแก้วหน้าม้าตั้งแต่ วัยเด็ก ทำให้เกิดข้อสงสัยถึงพฤติกรรมของตัวละครในเรื่องว่ามีความเหมาะสมกับตำแหน่งที่ได้รับหรือไม่ (สุชาคริยา, 2556, น. คำนำสำนักพิมพ์) เมื่อ สุชาคริยา มีโอกาสได้เขียนนวนิยายเรื่องพัทตร์อสูร จึงมีความมุ่งหมายที่ต้องการจะนำเสนอตัวละครและเรื่องราวในมุมมองใหม่ ด้วยการตีความให้ตัวละครมีพฤติกรรมที่แตกต่างออกไปจากเรื่องแก้วหน้าม้า อาทิ ตัวละครพระพิณทอง ซึ่งเป็นตัวละครเอกชายในบทละครนอกเรื่องแก้วหน้าม้า เป็นชายหนุ่มรูปงาม พระพิณทองรังเกียจนางแก้วหน้าม้าเพราะนางมีใบหน้าเหมือนม้า ผิดแผกไปจากผู้คนทั่วไป อีกทั้งในตอนที่ขบวนเรือของพระพิณทองถูกลมซัดเข้าไปในเมืองยักษ์ พระพิณทองพลาดตกแล้วซ่อนตัวอยู่แต่ในห้องเมื่อนางแก้วหน้าม้าปลอมตัวเป็นมาดณน้อยไปช่วยเหลือพระพิณทองจึงยอมออกจากห้องและขอติดตามมาดณน้อยไปด้วย ส่วนพระจุฑาภินิศาซึ่งเป็นตัวละครเอกชายในนวนิยายเรื่องพัทตร์อสูร เป็นผู้มีสติปัญญาฉลาดหลักแหลม มีไหวพริบริ้วรีวใจแจ่มแจ้ง อดทน ตลอดจนเป็นชายหนุ่มรูปงาม และมั่นคงในความรัก แม้อุซามันตราจะมีใบหน้าพัทตร์อสูร แต่พระจุฑาภินิศายังคงยืนยันที่จะหมั้นหมายและยกย่องให้เป็นพระอัครมเหสีของพระองค์แต่เพียงผู้เดียว จากตัวอย่างดังกล่าวเป็นการสร้างความหมายใหม่ให้ตัวละครพระจุฑาภินิศาสืบทอดชนบความเป็นวีรบุรุษ เป็นชายชาติทหาร สร้างความสมเหตุสมผลให้กับพระจุฑาภินิศาในการเป็นผู้สืบทอดบัลลังก์ต่อจากพระเจ้าวิเทหะ และควรคู่กับอุซามันตราซึ่งเป็นหญิงสาวที่เก่งและเพียบพร้อมในทุกด้าน

กล่าวถึงการสร้างความหมายใหม่เป็นกระบวนการค้นหาข้อสนับสนุนใหม่และนัยยะใหม่เพื่อปรับเปลี่ยนจากบริบททางสังคม โดยการสร้างความหมายใหม่นั้นมักจะนำมาใช้ในการสร้างความหมายหรือหมวดหมู่ของตัวสารที่มีความแตกต่างในเชิงคุณภาพ

(ณัฐ สุขสมัย, 2551, น. 19) การสร้างความหมายใหม่จึงเป็นการให้ความหมายใหม่กับสิ่งที่เกิดขึ้น โดยการปรับมุมมองใหม่และทำความเข้าใจกับเรื่องนั้น ดังที่ สุชาคริยา ได้นำเสนอ ตัวละครและเรื่องราวในมุมมองใหม่ลงไปนวนิยายเรื่องพัทตร์อสูร นอกจากนี้ในนวนิยายเรื่องพัทตร์อสูรยังมีการสร้างความหมายใหม่ที่มีความสัมพันธ์กับบริบทสังคมไทยร่วมสมัย ด้วยการปรับรูปแบบวิธีการเล่าเรื่องจากบทละครนอกเป็นการใช้คำประพันธ์ประเภทร้อยแก้วและมีการแทรกโคลงสี่สุภาพเข้าไปในบางส่วนของนวนิยาย การเล่าเรื่องแบบข้ามภพชาติการเล่าเรื่องผ่านสัญลักษณ์ ตลอดจนการนำเรื่องราวที่เกิดขึ้นในสังคมปัจจุบันมาร้อยเรียงไว้ในนวนิยายเรื่องพัทตร์อสูร เช่น เรื่องโครงสร้างทางสังคม เรื่องสิทธิมนุษยชน เรื่องการวางระบบผันน้ำ เรื่องการปฐมพยาบาลและการเย็บแผล และเรื่องการแสดงความรักอย่างเปิดเผย จึงทำให้นวนิยายพัทตร์อสูรมีเนื้อหาที่สอดคล้องกับบริบทสังคมไทยร่วมสมัย อันเป็นการสร้างความบันเทิงและเข้าถึงกลุ่มผู้อ่านในยุคปัจจุบันได้เป็นอย่างดี

บทความวิจัยนี้จะวิเคราะห์การสร้างความหมายใหม่ในบริบทสังคมไทยร่วมสมัยที่ปรากฏในนวนิยายเรื่องพัทตร์อสูร โดยผู้วิจัยได้ปรับกรอบการวิเคราะห์จากการศึกษาเรื่อง “การสร้างความหมายใหม่ของ “วีรบุรุษและยอดวีรบุรุษ” ในภาพยนตร์ไทย” ของ ณัฐ สุขสมัย (2551) และการศึกษาเรื่อง “การสืบทอดวรรณคดีและนิทานในวรรณกรรมเยาวชนไทยช่วงปี พ.ศ. 2545-2554” ของ สุภาสิณี คุ่มโพธิ์ (2557) ทั้งนี้จากการสำรวจและรวบรวมเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ปรากฏว่าพบการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับประเด็นการสร้างความหมายใหม่ที่เกี่ยวข้องกับงานวรรณกรรมมีจำนวนไม่มากนัก เช่น การศึกษาเรื่อง “การสร้างความหมายใหม่ของ “วีรบุรุษและยอดวีรบุรุษ” ในภาพยนตร์ไทย” (2551) การศึกษาเรื่อง “การสืบทอดวรรณคดีและนิทานในวรรณกรรมเยาวชนไทยช่วงปี พ.ศ. 2545-2554” (2557) และการศึกษาเรื่อง “การสื่อสารความหมายใหม่ของตัวละครสามะนักขาผ่านการแสดงฉุยฉายร่วมสมัย” (2560) บทความวิจัยเรื่อง “บทละครนอกเรื่องแก้วหน้าม้าสู่นวนิยายเรื่องพัทตร์อสูร: การสร้างความหมายใหม่ในบริบทสังคมไทยร่วมสมัย” จะแสดงให้เห็นกระบวนการสร้างความหมายใหม่ที่สอดคล้องกับค่านิยมของผู้คนในปัจจุบัน ทั้งยังแสดงให้เห็นโลกทัศน์ ตลอดจนปัจจัยและเงื่อนไขของสภาพสังคมและ

วัฒนธรรมที่ส่งผลต่อการสร้างสรรค์งานวรรณกรรม อันเป็นการสร้างความบันเทิงและเข้าถึงกลุ่มผู้อ่านในยุคปัจจุบันได้เป็นอย่างดี อีกทั้งยังเป็นการแสดงพลังของวรรณกรรมต้นฉบับอันเป็นรากฐานที่ดีซึ่งช่วยเอื้อต่อการนำมาต่อยอดหรือขยายความในงานวรรณกรรมร่วมสมัยได้อย่างไม่รู้จัก

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาการสร้างความหมายใหม่ในบริบทสังคมไทยร่วมสมัยที่ปรากฏในนวนิยายเรื่องพัทธร้อสุร

ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยนี้มีขอบเขตของการวิจัย 2 ด้าน คือ ขอบเขตด้านข้อมูลและขอบเขตด้านเนื้อหา มีรายละเอียดดังนี้

1. ขอบเขตด้านข้อมูล ได้แก่

1.1 **บทละครนอกเรื่องแก้วหน้าม้า** พระนิพนธ์ใน กรมหลวงภูวเนตรนรินทรฤทธิ์ พิมพ์ครั้งที่ 2 เมื่อ พ.ศ. 2562 สำนักพิมพ์ศรีปัญญา

1.2 **นวนิยายเรื่องพัทธร้อสุร** ผู้เขียนคือ สุชาคริยา พิมพ์รวมเล่มครั้งแรกเมื่อ พ.ศ. 2556 สำนักพิมพ์มายตรีม

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา

ศึกษาการสร้างความหมายใหม่ในบริบทสังคมไทย ร่วมสมัยที่ปรากฏในนวนิยายเรื่องพัทธร้อสุร โดยผู้วิจัยได้ปรับกรอบการวิเคราะห์จากการศึกษาเรื่อง “การสร้างความหมายใหม่ของ “วีรบุรุษและยอดวีรบุรุษ” ในภาพยนตร์ไทย” ของ ณิชู สุขสมัย (2551) และการศึกษาเรื่อง “การสืบทอดวรรณคดีและนิทานในวรรณกรรมเยาวชนไทยช่วงปี พ.ศ. 2545-2554” ของ สุภาสิณี คุ่มไพบรี (2557) ดังนี้

- 2.1 การเปลี่ยนแปลงความหมายจากผู้เขียน
- 2.2 การเปลี่ยนแปลงความหมายจากวิธีการเล่าเรื่อง
- 2.3 การเปลี่ยนแปลงความหมายจากบริบทของสังคม
- 2.4 การเปลี่ยนแปลงความหมายจากการผลิตซ้ำ

วิธีดำเนินการวิจัย

บทความวิจัยเรื่อง “บทละครนอกเรื่องแก้วหน้าม้าสู่นวนิยายเรื่องพัทธร้อสุร: การสร้างความหมายใหม่ในบริบทสังคมไทยร่วมสมัย” เป็นการศึกษาเชิงคุณภาพที่ใช้วิธีวิจัยเอกสาร (Documentary Research) มีขั้นตอนในการวิจัย ดังนี้

1. ขั้นรวบรวมข้อมูล

รวบรวมเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการสร้างความหมายใหม่ เอกสารที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบของวรรณกรรม เอกสารที่เกี่ยวข้องกับบทละครนอกเรื่องแก้วหน้าม้า เอกสารที่เกี่ยวข้องกับนวนิยายเรื่องพัทธร้อสุร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และรวบรวมตัวบทวรรณกรรมที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ บทละครนอกเรื่องแก้วหน้าม้า พระนิพนธ์ในกรมหลวงภูวเนตรนรินทรฤทธิ์ พิมพ์ครั้งที่ 2 เมื่อ พ.ศ. 2562 และนวนิยายเรื่องพัทธร้อสุร ผู้เขียนคือ สุชาคริยา พิมพ์รวมเล่มครั้งแรกเมื่อ พ.ศ. 2556

2. ขั้นวิเคราะห์ข้อมูล

ดำเนินการวิเคราะห์ตามขอบเขตด้านเนื้อหา

3. ขั้นนำเสนอผลการวิจัย

เสนอผลการศึกษาค้นคว้า โดยวิธีพรรณนาวิเคราะห์ (Analytical Description)

ผลการวิจัย

จากการศึกษา “บทละครนอกเรื่องแก้วหน้าม้าสู่นวนิยายเรื่องพัทธร้อสุร: การสร้างความหมายใหม่ในบริบทสังคมไทย ร่วมสมัย” แสดงให้เห็นการสร้างความหมายใหม่ในบริบทสังคมไทยร่วมสมัยในนวนิยายเรื่องพัทธร้อสุร ดังนี้

1. การเปลี่ยนแปลงความหมายจากผู้เขียน

คือการถ่ายทอดเรื่องราวหรือเนื้อหาจากบทละครนอก เรื่องแก้วหน้าม้าไปสู่นวนิยายเรื่องพัทธร้อสุร โดยที่ สุชาคริยา ผู้เขียนนวนิยายเรื่องพัทธร้อสุร ได้รับแรงบันดาลใจ อิทธิพลหรือประสบการณ์ที่เกิดขึ้นรอบตัวมาประกอบสร้างเป็นนวนิยายเรื่องนี้ ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงความหมายจากบทละครนอก เรื่องแก้วหน้าม้าไปสู่นวนิยายเรื่องพัทธร้อสุร นำไปสู่การนำเสนอความหมายใหม่ในบริบทสังคมไทยร่วมสมัยที่ปรากฏในนวนิยายเรื่องพัทธร้อสุร พบทั้งหมด 2 ประเด็น ได้แก่

1.1 ผู้เขียนได้รับแรงบันดาลใจจากการอ่านเรื่อง แก้วหน้าม้า สุชาคริยา ผู้เขียนนวนิยายเรื่องพักร้อสูริได้อ่านวรรณคดีไทย นิทานพื้นบ้านของไทย ตั้งแต่ในวัยเด็ก จึงทำให้เกิดความรักในวรรณคดีไทย นิทานพื้นบ้านของไทย โดยเฉพาะเรื่อง แก้วหน้าม้า สุชาคริยา จำได้อย่างแม่นยำว่าตัวละครเอกชายในเรื่องนี้คือ สุชาคริยา มีโอกาสได้เขียนนวนิยายเรื่องพักร้อสูริจึงนำความรู้จากศาสตร์ต่าง ๆ รวมถึงการนำบทละครนอก เรื่องแก้วหน้าม้า พระนิพนธ์ในกรมหลวงภูวเนตรนรินทรฤทธิ์ มาเป็นต้นแบบและแรงบันดาลใจในเขียนนวนิยายเรื่องพักร้อสูริ

1.2 ผู้เขียนตั้งข้อสังเกตจากการอ่านเรื่องแก้วหน้าม้าเมื่อ สุชาคริยา ได้อ่านเรื่องแก้วหน้าม้าจึงตั้งข้อสังเกตเกี่ยวกับคุณสมบัติอันเหมาะสมของตัวละครเอกชายที่จะดำรงตำแหน่งเป็นกษัตริย์ปกครองบ้านเมือง นอกจากนี้ตัวละครเอกชายยังแสดงพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมต่อตัวละครเอกหญิง ส่วนตัวละครเอกหญิงของเรื่องเป็นหญิงสาวชาวบ้านและมีใบหน้าเหมือนม้า แต่ด้วยเหตุผลใดจึงทำให้ตอนท้ายเรื่องได้รับตำแหน่งพระมเหสีแห่งกรุงมิถิลา นอกจากนี้หากพิจารณาพิเคราะห์ตัวละครเอกหญิงในฐานะหญิงสาวผู้มั่นคงต่อชายที่ตนรัก เหตุผลใดตัวละครเอกหญิงจึงยินยอมทำทุกอย่างเพื่อชายผู้ที่ไม่เคยมองเห็นความดีของเธอเลยด้วยประเด็นที่น่าขบคิดดังกล่าวจึงเป็นจุดสำคัญที่ทำให้ สุชาคริยาสร้างตัวละครผ่านจินตนาการและนำเสนอมุมมองใหม่ นอกจากนี้ สุชาคริยา ยังได้ใช้กลวิธีการเล่าเรื่องโดยใช้คำประพันธ์หลายประเภท การเล่าเรื่องแบบข้ามภพชาติ การเล่าเรื่องผ่านสัญลักษณ์ รวมถึงการสอดแทรกบริบทสังคมในปัจจุบัน ทำให้เห็นการสร้างคามหมายใหม่ในบริบทสังคมไทยร่วมสมัย ในนวนิยายเรื่องพักร้อสูริ

2. การเปลี่ยนแปลงความหมายจากวิธีการเล่าเรื่อง คือ การถ่ายทอดเรื่องราวหรือเนื้อหาด้วยวิธีการเล่าเรื่องในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงความหมายจากบทละครนอกเรื่องแก้วหน้าม้าไปสู่นวนิยายเรื่องพักร้อสูริ และนำไปสู่การนำเสนอความหมายใหม่ในบริบทสังคมไทยร่วมสมัย ที่ปรากฏในนวนิยายเรื่องพักร้อสูริ พบทั้งหมด 3 ประเด็น ได้แก่

2.1 การเล่าเรื่องโดยใช้คำประพันธ์หลายประเภท บทละครนอกเรื่องแก้วหน้าม้าใช้ลักษณะคำประพันธ์ประเภท บทละครนอกในการดำเนินเรื่องตลอดทั้งเรื่อง ดังความว่า

ไอ้โลม
 * แสนเออยแสนคม ทั้งคารมแหลมหลักเป็นหนักหนา
 ทราบแล้วว่าแก้วกัลยา มิได้ไปเรียกว้าวาน
 ความรักหากชนมาจนพบ จนประสบนงนุชสุดสงสาร
 พี่ไร้คู่สู้สมชมสำราญ เยวามาลย์จึงได้ปราณี
 ว่าพลางจูงนางดำเนินนาต มานั่งเหนื่ออาสน์มณีศรี
 ลัฟยอกหยอกเย้ายวนยี่ สุขเกษมเปรมปรีดีทุกย่ำ
 ฯ ๖ คำ ฯ ตรีช โลม¹

(ภูวเนตรนรินทรฤทธิ์, พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมหลวง, 2562, น. 71)

ส่วนนวนิยายเรื่องพักร้อสูริใช้คำประพันธ์ประเภทร้อยแก้วขนาดยาวและแทรกโคลงสี่สุภาพเข้าไปในบางส่วนของเนื้อเรื่องดังความว่า

“โยอุษามันตราห้องเจ้าจึงกล่าวเช่นนั้น อย่าได้ตัดรอนข้าพเจ้าเลย ข้าพเจ้ามิได้กรูณาฤาเมตตาแม้แต่น้อย แลมิได้หวังประโยชน์ใดจาก มนสิการ นอกเสียจากปรารถนาอุษามันตราห้องเจ้าร่วมเรือนด้วยใจจริง โปรดอย่าดูแคลนน้ำใจข้าพเจ้าเช่นนี้ ด้วยข้าพเจ้ายึดถือคำกล่าวที่ว่า

โหมยงใต้โหมยงพักร้อสูริ
 พักร้อสูริช้อนช้อนเทพทูน ห่อแก้ว
 ล้ำเลิศพักร้อสูริท่อนสุญ พักตร์จิต
 เลอค่าลัษฏีชื่อแคล้ว ภัยชั่ว เห็นงาม²

“ด้วยหญิงงามมีมากมาย แต่นั้นเพียงรูปกายภายนอก ครั้นล่วงเวลาผ่านไปใบหน้ามย่อมร่วงโรยตามกาลมีอาจฝัน ข้าพเจ้า มองผู้คนที่จิตใจ มองโหมยงว่างมากหรือน้อยเพียงใดก็จิตใจ อันจกดังมากกว่าโหมยงนอกยิ่งนักแลเป็นความงามอมตะ มีอาจมีสิ่งใดทำลายได้แม้กาลเปลี่ยนผัน”

(สุชาคริยา, 2556, น. 219)

2.2 การเล่าเรื่องแบบข้ามภพชาติ บทละครนอก เรื่อง แก้วหน้าม้า ใช้การเล่าเรื่องตามลำดับปฏิทิน เป็นการเล่าเรื่องตามลำดับเหตุการณ์ก่อน-หลัง ตั้งแต่เปิดเรื่องไปจนถึงปิดเรื่อง ส่วนนวนิยายเรื่องพัทธรอสูรเล่าเรื่องแบบข้ามภพชาติ โดยให้ตัวละครเอกหญิงของเรื่อง คือ เพชรน้ำค้าง ประกอบอาชีพ ช่างแต่งหน้าในกองถ่าย เธออาศัยอยู่กับพ่อแม่ที่กรุงเทพมหานคร ค่ะหนึ่งเพชรน้ำค้างได้ช่วยเหลือเบ๊เบ๊กวางจากการถูกโจรปล้นบ้าน ทำให้ถูกยิง 2 นัดจนหมดสติ ในขณะที่หมดสติไปเพชรน้ำค้างได้เดินทางข้ามภพมาอยู่ในร่างของเด็กน้อยอุษามันตรา ซึ่งเป็นบุตรสาวของโชติระเสกกับตยาวดีที่เมืองมิลิลา เธอใช้ชีวิตในร่างอุษามันตราจนเติบโตได้แต่งงานกับพระจุลามาตย์ อุษามันตราถูกกบฏยิงธนูใส่ ทำให้กลับมายังภพเดิมและใช้ชีวิตอยู่ที่กรุงเทพมหานครจนสิ้นอายุขัย จากนั้นได้กลับไปใช้ชีวิตในร่างของอุษามันตราและครองคู่กับพระจุลามาตย์อีกครั้ง

2.3 การเล่าเรื่องผ่านสัญลักษณ์ บทละครนอก เรื่อง แก้วหน้าม้า ใช้ลักษณะคำประพันธ์ประเภทบทละครนอกในการดำเนินเรื่องด้วยการร้อยเรียงถ้อยคำเพื่อทำให้เกิดความหมายและความไพเราะตามรูปแบบของบทละครนอก อีกทั้งบทละครนอกเรื่องนี้เป็นบทประพันธ์สำหรับใช้แสดงละครนอกเพื่อความบันเทิงและแพร่หลายในหมู่ชาวบ้าน การใช้คำจึงเป็น คำที่เข้าใจง่าย เพื่อใช้ในการดำเนินเรื่องอย่างรวดเร็วผสมกับความตลกขบขัน บางครั้งก็มีคำหยาบโลน ในขณะที่เดียวกันอาจมีบางคำที่ต้องแปลความหมายเนื่องจากเป็นคำศัพท์ที่ใช้ตามยุคสมัยของบทประพันธ์หรือเป็นคำศัพท์ที่ไม่ได้พบเห็นบ่อยในชีวิตประจำวัน ส่วนนวนิยายเรื่องพัทธรอสูร ใช้คำประพันธ์ประเภทร้อยแก้วขนาดยาวในการดำเนินเรื่อง มีการเล่าเรื่องด้วยการบรรยายเหตุการณ์ต่าง ๆ ทั้งยังได้นำสัญลักษณ์มาใช้ในการเล่าเรื่อง โดยใช้สัญลักษณ์ทั้งทำเป็นสัญลักษณ์แทนตัวละครในเรื่อง ได้แก่ เพชรเป็นสัญลักษณ์แทนพระจุลามาตย์ บุษราคัมเป็นสัญลักษณ์แทนท่านอนุตตะเร โพลินเป็นสัญลักษณ์แทนพระเจ้าโรมวิถี มรกตเป็นสัญลักษณ์แทนท่านครูวิเศษโก และทับทิมเป็นสัญลักษณ์แทนโชติระเสก นอกจากนี้ยังให้ตัวละครเอกชายและตัวละครเอกหญิงไขปริศนาของสัญลักษณ์เพื่อนำไปสู่คำตอบและการกอบกู้บ้านเมืองจากกบฏต่อไป การเล่าเรื่องผ่านสัญลักษณ์ทำให้ผู้อ่านเกิดความกระหายใคร่รู้ ต้องการอ่านติดตามเรื่องราว

ต่อไปว่าอัญมณีทั้งห้าคืออัญมณีใดบ้างมีความสำคัญอย่างไร อัญมณีแต่ละชนิดหมายถึงตัวละครใดและมีหน้าที่ใด นอกจากนี้ยังทำให้ผู้อ่านเกิดความสุขสนุกสนานร่วมสืบเรื่องราวและไขปริศนาสัญลักษณ์ไปพร้อมกับตัวละคร อนึ่ง ผู้วิจัยตั้งข้อสังเกตว่า ชื่อของตัวละครเอกฝ่ายชาย คือ พระจุลามาตย์ ซึ่งนอกจากจะมีความหมายว่า ปีนทอง แล้ว คำว่า “มณี” ที่ปรากฏในชื่อของตัวละครเอกชาย ยังสื่อถึงตัวตนของตัวละครเอกชายว่า พระจุลามาตย์ เป็นอัญมณีที่ทรงคุณค่า โดยในเรื่องได้เปรียบพระจุลามาตย์เป็นสัญลักษณ์ของเพชรซึ่งเป็นอัญมณีที่มีความแข็งแกร่งมากที่สุด อีกทั้งในนวนิยายเรื่องพัทธรอสูร ไบหน้าพัทธรอสูรของอุษามันตรา มีส่วนประกอบมาจากการบดอัญมณีให้ละเอียดแล้วนำมาแต่งแต้มเป็นไบหน้าพัทธรอสูร แสดงให้เห็นว่านวนิยายเรื่องพัทธรอสูรได้นำอัญมณีมาเป็นส่วนสำคัญในการเปลี่ยนแปลงความหมายในการเล่าเรื่องและการเปลี่ยนแปลงลักษณะของตัวละครจากบทละครนอก เรื่อง แก้วหน้าม้า ไปสู่นวนิยายเรื่องพัทธรอสูร

3. การเปลี่ยนแปลงความหมายจากบริบทของสังคม คือ การถ่ายทอดเรื่องราวหรือเนื้อหาที่ผู้เขียนได้นำบริบทของสังคมมาประกอบสร้างเป็นเรื่องราวในงานวรรณกรรม เพื่อทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงความหมายจากบทละครนอกเรื่อง แก้วหน้าม้า ไปสู่นวนิยายเรื่องพัทธรอสูร และนำไปสู่การนำเสนอ ความหมายใหม่ในบริบทสังคมไทยร่วมสมัยที่ปรากฏในนวนิยายเรื่องพัทธรอสูร พบทั้งหมด 7 ประเด็น ได้แก่

3.1 โครงสร้างทางสังคม นวนิยายเรื่องพัทธรอสูรมีการเพิ่มข้อมูลเกี่ยวกับโครงสร้างทางสังคมในเมืองมิลิลาซึ่งแตกต่างจากบทละครนอกเรื่อง แก้วหน้าม้าที่นำเสนอเพียงท้าวมงคลราชปกครองเมืองมิลิลา มีเหล่าข้าราชการและไพร่พลจำนวนมาก และชาวบ้านในเมืองมิลิลาต่างอยู่อย่างร่มเย็นเป็นสุข นวนิยายเรื่องพัทธรอสูรได้มีการขยายความภาพโครงสร้างทางสังคมและระบบการปกครองของผู้ทำให้ชัดเจนมากขึ้น โดยที่ สุชาติริยา ได้สร้าง “พระจุลามาตย์” ให้เป็นผู้ที่มีสติปัญญา มีความกล้าหาญ มีความสามารถในการต่อสู้ ตลอดจนมีความรู้เรื่องการปกครองเพื่อเตรียมความพร้อมสำหรับการเป็นพระมหากษัตริย์ที่ดีของชาวเมืองมิลิลา พระจุลามาตย์ได้ร่ำเรียนการต่อสู้และตำราพิชัยสงครามกับท่านครูวิเศษโก ประกอบกับอุษามันตราได้อธิบายให้

พระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงสร้างทางสังคม พระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวเข้าใจเกี่ยวกับการปกครองและการบริหารบ้านเมืองมากขึ้น อีกทั้งยังเป็นการแสดงให้เห็นว่าก่อนที่พระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวจะขึ้นปกครองบ้านเมือง พระองค์จะต้องพิสูจน์ความสามารถในการวางแผนการรบปราบกบฏ และเตรียมความพร้อมที่จะเป็นกษัตริย์ผู้ปกครองเมืองที่เข้าใจประชาชนอย่างแท้จริง จากประเด็นโครงสร้างทางสังคมที่ปรากฏในนวนิยายเรื่องพัทลุงอสูร แสดงให้เห็นว่าเกิดการสร้างความหมายใหม่ให้กับตัวละครเอกชาย ทำให้เป็นผู้มีคุณสมบัติเหมาะสมที่จะขึ้นเป็นกษัตริย์ปกครองเมืองมณฑล ตลอดจนสร้างความหมายใหม่ให้ตัวละครเอกหญิงเป็นผู้สนับสนุนตัวละครเอกชายให้เป็นผู้ที่ดีและเป็นที่รักของประชาชน

3.2 สิทธิมนุษยชน แบ่งได้เป็น 2 ประเด็น ได้แก่

3.2.1 สิทธิในการใช้ชีวิต นวนิยายเรื่องพัทลุงอสูร มีการเพิ่มข้อมูลเกี่ยวกับสิทธิในการใช้ชีวิต ซึ่งแตกต่างจากบทละครนอกเรื่องแก้วหน้าม้าที่ไม่ได้นำเสนอประเด็นเกี่ยวกับเรื่องสิทธิในการใช้ชีวิต แต่กล่าวถึงประเด็นที่นางแก้วหน้าม้าต้องทำตามความประสงค์ของผู้อื่น โดยที่ไม่มีผู้ใดคำนึงว่าสิ่งที่นางได้รับมอบหมายให้ทำนั้นเป็นสิ่งที่เกินความสามารถของมนุษย์ผู้หญิงคนหนึ่ง หากมองในมุมมองเรื่องสิทธิในการใช้ชีวิตนางแก้วหน้าม้ามีจุดประสงค์ชัดเจนว่านางเลือกที่จะอยู่กับพระพิฆเนศ แต่กว่าที่จะได้สุขสมหวัง นางแก้วหน้าม้าต้องทำตามที่คุณอื่นบอกให้ทำเพื่อให้ไปถึงสิ่งที่เลือกไว้ ส่วนนวนิยายเรื่องพัทลุงอสูรได้มีการขยายความให้เห็นสิทธิในการใช้ชีวิตให้ชัดเจนยิ่งขึ้น เมื่อเพชรน้ำค้างข้ามภพไปอยู่ในร่างของอุษามันตราเธอแสดงความขัดแย้งภายในจิตใจโดยการวิพากษ์สังคม เมืองมณฑลเปรียบเทียบกับกรุงเทพมหานคร ลักษณะของ เมืองมณฑลเหมือนสมัยอยุธยา สภาพบ้านเมืองสวยงาม แต่เป็นสังคมที่ยอมรับนับถือเพศชายมากกว่าเพศหญิง ผู้คนไม่ได้นับถือกันที่ความสามารถ ขาดอิสระทางการแสดงความคิดเห็น และมักจะกังวลกับคำพูดของคนรอบข้าง ดังนั้นผู้คนในเมืองมณฑลจึงต้องพยายามประพฤติตนให้อยู่ในกรอบประเพณีและธรรมเนียมปฏิบัติที่สืบต่อกันมา แต่อุษามันตราเธอได้แสดงออกอย่างชัดเจนว่า แม้เธอเป็นหญิงแต่ก็ต้องการสิทธิเท่าเทียมอย่างชาย ต้องการมีสิทธิเลือกชีวิตของตนเอง อุษามันตราเธอจึงได้พิสูจน์ความรู้ ความสามารถพร้อมทั้งนำแนวคิดในภาพที่เธอจากมานำมาปรับใช้ในเมืองมณฑล

ทั้งในเรื่องศาสตร์ความรู้ในด้านต่าง ๆ อิสระในการแสดงความคิดเห็น ความเท่าเทียมกันของคนในสังคม รวมถึง ทำในสิ่งที่จำกัดไว้เฉพาะเพียงผู้ชายเท่านั้น ไม่ว่าจะเป็นการเรียนหนังสือ การต่อสู้ หรือแม้กระทั่งการออกเดินทางไปค้าขายตามเมืองต่าง ๆ อุษามันตราทำให้สิทธิเสรีซึ่งเป็นพ่อและเป็นหัวหน้าครอบครัวรวมถึงทุกคนยอมรับในความสามารถของเธอ แต่เมื่ออุษามันตราได้วิพากษ์สังคมเมืองมณฑลแล้ว เธอจึงได้ให้คำตอบกับตัวเองว่า เธอไม่เอาจนาสภาพสังคมเมืองกรุงเทพมหานครมาเป็นवंสส่งสังคมเมืองมณฑลได้ทั้งหมด เพราะด้วยสภาพแวดล้อมหรือปัจจัยที่แตกต่างกัน อุษามันตราควรพิจารณาในมุมมองที่ว่า ผู้คนในสังคมนั้นปฏิบัติตนได้เหมาะสมกับกรอบที่สังคมกำหนดไว้หรือไม่ และเมื่อเข้าไปอยู่ในสังคมนั้นแล้วก็ควรรู้จักปรับตัวและปฏิบัติตามแนวทางของสังคมนั้นเพื่อทำให้เกิดความสงบ ไม่สร้างความเดือดร้อน และอยู่ร่วมกันด้วยความเข้าใจ

3.2.2 สิทธิในการศึกษา นวนิยายเรื่องพัทลุงอสูร มีการเพิ่มข้อมูลเกี่ยวกับสิทธิในการศึกษาซึ่งแตกต่างจาก บทละครนอกเรื่องแก้วหน้าม้าที่ไม่ได้นำเสนอประเด็นสิทธิในการศึกษาโดยตรง แต่กล่าวถึงเพียงนางแก้วหน้าม้าใช้ความรู้และสติปัญญาในการแก้ปัญหาทำให้สามารถผ่านพ้นปัญหาต่าง ๆ ไปได้ด้วยดี นางแก้วหน้าม้ามักจะได้รับมอบหมายให้ทำในสิ่งที่มนุษย์ธรรมดาทั่วไปไม่สามารถทำได้ และสิ่งที่ได้รับมอบหมายนั้นล้วนมีชีวิตเป็นเดิมพัน แต่ด้วยสติปัญญา ความอดทนเพียรพยายาม ทำให้นางแก้วหน้าม้านำพาตนเองให้รอดปลอดภัยได้ในทุกสถานการณ์และสามารถช่วยเหลือผู้อื่นให้พ้นภัยได้เช่นเดียวกัน นวนิยายเรื่องพัทลุงอสูรได้มีการขยายความให้เห็นประเด็นสิทธิในการศึกษาให้ชัดเจนมากยิ่งขึ้น โดยอุษามันตราได้นำประเด็นเกี่ยวกับการขยายโอกาสทางการศึกษามาปรับใช้เพื่อให้ทุกคนมีสิทธิเข้าถึงการศึกษาอย่างเท่าเทียม เพราะเธอเล็งเห็นว่าหากทุกคนในเรื่องมนสิการมีความรู้ ย่อมนำความรู้ที่ได้นั้นมาช่วยดูแลและพัฒนามนสิการให้เจริญขึ้น ตลอดจนอุษามันตรายังเป็นผู้แสวงหาความรู้อยู่เสมอ แม้ในภพเดิมเธอจบการศึกษาในระดับนิเทศศาสตรมหาบัณฑิต กลุ่มวิชาการสื่อสารเชิงสังคม เกียรติคุณอันดับสองจากมหาวิทยาลัยอันดับหนึ่งของประเทศไทย เมื่อเธอข้ามภพมาอยู่เมืองมณฑล เธอก็ไม่หยุดที่จะเรียนรู้ เธอพยายามเรียนรู้ศาสตร์

ในด้านต่าง ๆ จนเป็นที่เลื่องชื่อและมีเจ้าเมืองหลายเมืองต้องการให้เข้ารับราชการ อีกทั้งยังได้นำความรู้ในภาพที่เธอจากมานำมาประยุกต์ใช้กับความรู้ที่เธอได้จากเมืองมิลิลา ทำให้เธอรอดพ้นจากอันตรายและนำพาครอบครัวให้พ้นวิกฤติ จะเห็นได้ว่าแต่เดิมในสังคมเมืองมิลิลา การเข้าถึงการศึกษาจะจำกัดเฉพาะเจ้านายที่เป็นผู้ชายเท่านั้น แม้แต่เจ้านายผู้หญิงก็ไม่มีโอกาสในการเข้าเรียน เพราะผู้หญิงต้องเรียนรู้เรื่องงานเรือน ส่วนข่าวไพร่ในเรือนยิ่งไม่มีโอกาสได้เข้าถึงการศึกษา ในนวนิยายเรื่องพัทลุงจึงได้แสดงให้เห็นความสำคัญของการศึกษาที่ชัดเจนมากขึ้น เป็นการสร้างความหมายใหม่ให้เห็นว่าการศึกษาไม่ได้จำกัดอยู่แค่เฉพาะตัวละครเอกเท่านั้น แต่ได้เปิดโอกาสให้ตัวละครอื่น ๆ ได้รับการศึกษาเช่นเดียวกันตลอดจนทำให้เห็นข้อดีของผู้มีการศึกษาที่ช่วยทำให้เกิดความเจริญก้าวหน้าและแก้ปัญหาต่าง ๆ ให้ผ่านพ้นไปได้ด้วยดี

3.3 การทำสำมะโนประชากร นวนิยายเรื่องพัทลุงมีการเพิ่มข้อมูลเกี่ยวกับการทำสำมะโนประชากร ซึ่งแตกต่างจากบทละครนอกเรื่องแก้วหน้าม้าที่ไม่ได้นำเสนอประเด็นดังกล่าว การที่อุษามันตราทำทะเบียนสำมะโนประชากรมีข้อดีอย่างเห็นได้ชัดคือการจัดระบบภายในมนสิการให้เป็นรูปธรรมมากยิ่งขึ้นลดปัญหาความขัดแย้ง ความเข้าใจผิด อีกทั้งยังแสดงให้เห็นว่าอุษามันตรามีภาวะของผู้ผู้นำ ทำให้คนในมนสิการรู้หน้าที่ของตนโดยไม่ต้องใช้การบังคับหรือความรุนแรง ทุกคนในมนสิการจึงเชื่อถือและไว้วางใจอุษามันตรา

3.4 การทำบัญชีรายรับรายจ่าย นวนิยายเรื่องพัทลุงมีการเพิ่มข้อมูลเกี่ยวกับการทำบัญชีรายรับรายจ่าย ซึ่งแตกต่างจากบทละครนอกเรื่องแก้วหน้าม้าที่ไม่ได้นำเสนอประเด็นดังกล่าว ในนวนิยายเรื่องพัทลุงกล่าวถึงอุษามันตราได้นำความรู้เรื่องการบัญชีรายรับรายจ่ายมาใช้ในการแก้ไขปัญหาทางการเงินของมนสิการและยังเป็นการวางแผนการเงินเพื่อทำการค้า ทำให้มนสิการเจริญรุ่งเรืองมากยิ่งขึ้น นอกจากนี้อุษามันตรายังอธิบายให้โชติระเสเห็นความสำคัญของการทำบัญชีรายรับรายจ่าย จากการกระทำของอุษามันตราดังกล่าว ทำให้เห็นระบบความคิดของอุษามันตราที่มีการวางแผนทางการเงินอย่างรอบคอบ เป็นการสร้างระบบแบบแผนการบริหารการเงินภายในครอบครัว และยังได้นำความรู้ที่เธอมีถ่ายทอดไปยังผู้อื่น สะท้อนให้เห็นว่าอุษามันตราเป็นผู้มี

ความรู้ คิดอย่างเป็นระบบ เมื่ออุษามันตราไปอยู่ที่แห่งใดก็ย่อมทำให้ที่แห่งนั้นมีการพัฒนาและเจริญยิ่งขึ้นไป

3.5 การปฐมพยาบาลและการเย็บแผล นวนิยายเรื่องพัทลุงมีการเพิ่มประเด็นเกี่ยวกับการปฐมพยาบาลเบื้องต้นและการเย็บแผลซึ่งแตกต่างจากบทละครนอกเรื่องแก้วหน้าม้าที่ไม่ได้นำเสนอประเด็นดังกล่าว ในนวนิยายเรื่องพัทลุงอุษามันตราได้สร้างให้ตัวละครอุษามันตรานำความรู้เกี่ยวกับการปฐมพยาบาลเบื้องต้นและการเย็บแผล ซึ่งเป็นความรู้ที่เธอได้เรียนรู้ในภาพที่เธอจากมานำมาใช้ในเมืองมิลิลา ซึ่งในขณะนั้นชาวเมืองมิลิลายังไม่รู้จักการรักษาด้วยวิธีการเย็บแผล เธอได้นำความรู้เกี่ยวกับการปฐมพยาบาลเบื้องต้นและการเย็บแผลมาใช้รักษาชีวิตของเธอและพระจุฑามณีมาศให้ปลอดภัย แสดงให้เห็นว่าความรู้และความเจริญก้าวหน้าทางด้านการแพทย์จะทำให้เรามีชีวิตที่ปลอดภัยและยืนยาวมากยิ่งขึ้น นอกจากนี้การที่อุษามันตราได้นำองค์ความรู้เกี่ยวกับการแพทย์จากอีกภพหนึ่งไปใช้ในอีกภพหนึ่งแสดงให้เห็นความเจริญก้าวหน้าทางด้านการแพทย์ของภพที่เธอจากมา ส่วนตัวละครในเมืองมิลิลาที่เปิดใจยอมรับการรักษาด้วยวิธีการเย็บแผล การกระทำของอุษามันตราจึงสะท้อนให้เห็นความสำคัญของการรักษาอาการเจ็บป่วยด้วยองค์ความรู้ทางการแพทย์ที่มีความทันสมัยเป็นการช่วยรักษาอาการเจ็บป่วยได้ทันทั้งที่และมีชีวิตรอดอย่างปลอดภัย อีกทั้งยังทำให้เห็นการยอมรับความแตกต่างระหว่างสองภพหากู้จักเปิดใจยอมรับซึ่งกันและกันก็ย่อมสามารถอยู่ร่วมกันได้ด้วยความเข้าใจ

3.6 การวางระบบผันน้ำ นวนิยายเรื่องพัทลุงมีการเพิ่มข้อมูลเกี่ยวกับการวางระบบผันน้ำ ซึ่งแตกต่างจากบทละครนอกเรื่องแก้วหน้าม้าที่ไม่ได้นำเสนอประเด็นดังกล่าว การวางระบบผันน้ำเป็นการช่วยบริหารจัดการส่งน้ำในพื้นที่หนึ่งไปยังอีกพื้นที่หนึ่งและการแก้ปัญหาการขาดแคลนน้ำในระยะยาว เป็นความรู้ที่ติดตัวอุษามันตราและได้นำมาใช้ในเมืองมิลิลาเป็นการสร้างความหมายใหม่ที่สะท้อนให้เห็นลักษณะนิสัยของอุษามันตราว่าเป็นคนที่มีความรอบรู้ วางแผนแก้ปัญหาในระยะยาวอย่างเป็นระบบ ทำให้คนในมนสิการและชาวบ้านพ้นจากความทุกข์ยาก การนำความรู้มาช่วยเหลือผู้คนในครั้งนี้จึงทำให้อุษามันตราเป็นที่รักของทุกคน

3.7 การแสดงความรักอย่างเปิดเผย บทละครนอกเรื่อง แก้วหน้าม้ากล่าวถึงเรื่องการแสดงความรักอย่างเปิดเผยว่ามีการแสดงความรักอย่างเปิดเผยอย่างไรบ้าง แต่ไม่ได้แนะนำเสนอถึงขอบเขตธรรมเนียมปฏิบัติของสังคมในการยอมรับการแสดงความรักอย่างเปิดเผย หรือหากแสดงความรักอย่างเปิดเผยออกไปแล้ว จะเกิดผลตามมาอย่างไร นวนิยายเรื่องพัทลุงอสูรได้นำเสนอการแสดงความรักอย่างเปิดเผยด้วยการกอดและการหอมมาสอดแทรกไว้ในเรื่อง โดยแสดงให้เห็นว่าในสังคม เมืองมลิลา การแสดงความรักอย่างเปิดเผยเป็นเรื่องฝ่าฝืน ธรรมเนียมปฏิบัติระหว่างชายหญิง เป็นเรื่องที่คนในสังคมเห็นว่าไม่เหมาะสม ส่งผลให้ชาวบ้านครหา นินทานำไปสู่ความเสื่อมเสียชื่อเสียงของบุคคลและครอบครัว แต่อุษามันตรากับโชติระเสถียก็ได้แสดงให้เห็นอีกมุมมองหนึ่งว่าเราควรคำนึงถึงความรู้สึกของคนที่เรารักโดยเฉพาะคนในครอบครัว มากกว่าจะคำนึงถึงเสียงคำครหาของผู้อื่น ในขณะที่เดียวกันก็ไม่ควรฝ่าฝืนธรรมเนียมปฏิบัติของสังคมด้วยเช่นกัน แต่ควรแสดงในสถานที่ที่เหมาะสม เมื่ออยู่ที่เรือนมนสิการทุกคนควรมอบความรักและความห่วงใยให้แก่กัน ดังนั้นจึงไม่ควรรอช้าที่จะแสดงความรักต่อคนในครอบครัว โดยเฉพาะการกอดและการหอม ซึ่งเป็นการแสดงความรักผ่านภาษากาย เป็นการสัมผัสที่สื่อถึงการมอบความรัก ความคิดถึง และเป็นสร้างความอบอุ่นภายในครอบครัว ช่วยทำให้ต่างฝ่าย ต่างรู้สึกมีกำลังใจ บรรเทาความทุกข์ และเพิ่มพลังใจในการดำเนินชีวิต

4. การเปลี่ยนแปลงความหมายจากการผลิตซ้ำ คือ การนำเนื้อหาหรือประเด็นต่าง ๆ จากบทละครนอก เรื่องแก้วหน้าม้าที่เคยนำเสนอไว้แล้วมานำเสนออีกครั้งในนวนิยายเรื่องพัทลุงอสูร นอกจากนี้ในนวนิยายเรื่องพัทลุงอสูรยังปรากฏการผลิตซ้ำ โดยการอ้างอิงวรรณกรรมเรื่องอื่น การอ้างอิงตำราพิชัยสงคราม การอ้างอิงคำกล่าวของหลวงวิจิตรวาทการซึ่งเป็นการผลิตซ้ำตัวบทอื่น ๆ ที่นอกเหนือไปจากบทละครนอก เรื่องแก้วหน้าม้า เพื่อทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงความหมายจากบทละครนอกเรื่องแก้วหน้าม้าไปสู่นวนิยายเรื่องพัทลุงอสูร และนำไปสู่การนำเสนอความหมายใหม่ในบริบทสังคมไทยร่วมสมัยที่ปรากฏในนวนิยายเรื่องพัทลุงอสูร พบทั้งหมด 4 ประเด็น ได้แก่

4.1 การอ้างอิงวรรณกรรมเรื่องแก้วหน้าม้าการที่ สุชาคริยา ได้อ้างถึงวรรณกรรมเรื่องแก้วหน้าม้าซึ่งเป็นวรรณกรรมต้นฉบับในตอนท้ายของนวนิยายเรื่องพัทลุงอสูร เป็นการเชื่อมโยงไปสู่เนื้อหาในเรื่องแก้วหน้าม้า และได้ระบุไว้ว่า มีความแตกต่างจากเรื่องแก้วหน้าม้าต้นฉบับ คือ มีการเพิ่ม หน้าบากให้กับตัวละครเอกหญิง และการแต่งกายของตัวละครในเรื่องที่แตกต่างไปจากเดิม การเปลี่ยนแปลงความหมายจากการผลิตซ้ำนี้ แสดงให้เห็นว่า สุชาคริยา ได้ปรับเปลี่ยนเนื้อหาและเพิ่มเติมเรื่องราวให้สอดคล้องกับบริบทของสังคมในเรื่อง โดยการเพิ่มเรื่องราวให้เพชรน้ำค้าง มีความรู้ความสามารถในการแต่งหน้า การทำงานในกองถ่ายเป็นการสร้างให้ตัวละครเอกหญิงทำงานเลี้ยงชีพด้วยตนเอง อีกทั้งยังแสดงให้เห็นความสำคัญของอาชีพช่างแต่งหน้าในกองถ่ายซึ่งเป็นอาชีพที่เกิดขึ้นในสังคมปัจจุบัน แต่ไม่ได้กล่าวถึงในบทละครนอกเรื่องแก้วหน้าม้า นอกจากนี้ยังเป็นการเน้นย้ำอารมณ์ความรู้สึกของตัวละครเอกหญิงที่คิดถึง ตัวละครเอกชาย แม้จะมีชายอื่นที่มีลักษณะคล้ายตัวละครเอกชายเข้ามาในชีวิต แต่เธอก็ยังมั่นคงในความรักจนถึงวินาทีสุดท้ายของชีวิต การอ้างอิงวรรณกรรมเรื่องแก้วหน้าม้ายังเป็นการเน้นย้ำให้ผู้อ่านทราบว่า สุชาคริยา ได้รับแรงบันดาลใจในการเขียนนวนิยายเรื่องนี้มาจากเรื่องแก้วหน้าม้า ทั้งยังเป็นการแสดงความเคารพวรรณกรรมต้นฉบับหรือกล่าวถึงรากฐานงานวรรณกรรมต้นฉบับที่ทำให้เกิดผลงานนวนิยายเรื่องพัทลุงอสูรขึ้น

4.2 การอ้างอิงวรรณกรรมเรื่องอื่น

4.2.1 โคลงโลกนิติ นวนิยายเรื่องพัทลุงอสูรอ้างอิงถึงวรรณกรรมเรื่องโคลงโลกนิติ พระนิพนธ์ของสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาเดชาดิศร ดังความว่า

เธอรู้สิกร้อน ๆ หนาว ๆ กับสายตาของคนบางคน ในกลุ่มศิษย์พี่เหล่านั้น พลันในใจก็คิดถึงโคลงบทหนึ่งขึ้นมา บอกตัวเองว่าหากทำดีแล้วก็จงทำไปเถาะ จะไปกลัวทำไม เธอไม่ควรสนใจความริษยาของคนเขลา ดังโคลงโลกนิติ พิชิตอธิบายที่ว่า

มีอายุร้อยหนึ่ง	นานนัก
ศีลข้อบัญญัติจก	ไปรู้
ขบแต่เยาว์เด็กูร์รัก	ชานิจ ศีลนา
พระตรัสสรรเสริญผู้	เด็กนั้น เกิดศรี

มีความหมายว่า พระบรมศาสดาทรงสรรเสริญผู้รู้ศีล ซึ่งเปรียบว่า เด็กหนึ่งขวบแม่รู้แคศีลห้า ก็ย่อมดีกว่าคนแก่ที่ไม่รู้จักศีลนั่นเอง

นั่นสิ เธอตัวเล็กแค่นี้ยังรู้จักระมัดระวังความคิด ไม่ล่วงละเมิดคนอื่น ไม่คิดอิจฉาริษยาคนอื่น แต่ถ้าคนโตกว่านี้แล้วคิดไม่ได้ ก็ต้องตัวใครตัวมัน เพราะเธอนั้นขอเพียงความเจริญ ความสงบแก่ตนเองและครอบครัวเป็นพอ ไม่ขอเอาตัวไปเกี่ยวข้องกับสิ่งที่ทำให้ใจร้อนรุ่มพวกนั้นเป็นอันขาด

จะอิจฉากันทำไม จะริษยากันทำไม เธอไม่เข้าใจหาเรื่องให้ตัวเองถูกไฟแพ้งเป็น ไม่มีหยุด ทดความสุขใจไม่ได้แท้ ๆ ... มนุษย์หม่อมมนุษย์

(สุชาคริยา, 2556, น. 124)

จากบทประพันธ์ข้างต้นแสดงให้เห็นความคิดของตัวละครเอกหญิงว่าแม้จะเป็นผู้มีอายุน้อยกว่าตัวละครอื่นแต่ตัวละครเอกหญิงก็เป็นผู้มีสติ รู้จักคิด ไม่อิจฉาริษยาผู้อื่นไม่นำพาตนเองไปในทางที่ทำให้เกิดความทุกข์ และมีเป้าหมายในการดำเนินชีวิตที่ชัดเจน

4.2.2 คู่กรรม นวนิยายเรื่องพัทลุงพัทลุงอั้งถึงวรรณกรรมเรื่องคู่กรรม ดังความว่า

อุษามันตราผกคีรีระขึ้นเมื่อพอมิแรงจะพูดได้ “พี่ศิลา ไปหยิบด้ายเส้นเล็ก เข็มเย็บผ้า ตะกรุดตัดด้าย ไปหนึ่งให้อุษา แต่ไว้ ฝนปลายเข็มให้แหลม แล้วค่อยหนึ่ง ทั้งระยะให้น้ำเดือดในเวลาทำรูปหมดหนึ่งโนแปดส่วน เสร็จแล้วห้ามจับเป็นอันเด็ดขาด ต้มน้ำเดือดหนึ่งเหยือกกับเกลือหนึ่งหยิบมือ เอาขึ้นมาให้เร็วที่สุด”

แม่ศิลาตุงงันแต่หล่อนก็รีบลงไปจัดการอุษามันตราทอดนอนอย่างหมดแรง ไม่คิดว่าครั้งหนึ่งที่เคยดูภาพยนตร์สร้างจากวรรณกรรมอมตะและฮิตทั่วบ้านทั่วเมืองอย่างคู่กรรมนั้นในวินาทีนี้เธอจะต้องกลายมาเป็นโกโบริเสียเอง สัญชาตญาณบอกว่าควรจะเย็บแผล เพราะหากแผลติดเชื้อจะกลายเป็นเรื่องใหญ่

“ลูกจ๊กทำสิ่งใด” โขติระเสถามด้วยความสงสัย

“ต้องเย็บแผลเจ้าข้า แผลนี้ยาวเกินไป รอให้หายเอง นำเป็นห่วงเจ้าข้า”

(สุชาคริยา, 2556, น. 245-246)

จากบทประพันธ์ข้างต้นแสดงให้เห็นการเชื่อมโยงเรื่องราวในนวนิยายเรื่องพัทลุงพัทลุงอั้งถึงวรรณกรรมเรื่องคู่กรรม บทประพันธ์ของทมยันตี ซึ่งกล่าวถึงเหตุการณ์ในเรื่องที่มีความคล้ายคลึงกันเกี่ยวกับการรักษาด้วยวิธีการเย็บแผลโดยที่ไม่มีเครื่องมือทางการแพทย์ เพื่อรักษาชีวิตตัวละครเอกของเรื่องให้ปลอดภัย

4.2.3 สามก๊กและตำนานสมเด็จพระนเรศวรมหาราช นวนิยายเรื่องพัทลุงพัทลุงอั้งถึงวรรณกรรมเรื่องสามก๊ก และภาพยนตร์เรื่องตำนานสมเด็จพระนเรศวรมหาราช ภาค 1 องค์ประกันหงสา ดังความว่า

“ป้าจิตรช่วยเรียกบ่าวกับคนในมนสิการมารวมกันที่หน้าเรือนใหญ่ที่เจ้าข้า ให้เอาทรัพย์สินมีค่ามาให้หมด มาให้ไวทุกคนเจ้าข้า”

“จ๊กเรียกมาด้วยเหตุใดหรือเจ้าข้าแม่นายน้อยอุษาให้พวกมันเร่งไปฝังดินให้เร็วมิดีกว่าเจ้าข้า”

นี่เธอจะอธิบายอย่างไรดี

“อย่าเพิ่งให้แตกตื่นเจ้าข้าป้าจิตร เรียกมาให้ครบคน ลูกเล็กเด็กแดงเรียกมาให้หมด” สั่งการไป ในใจก็พยายามคิดถึงกลศึกทั้งหลายทั้งปวงที่เคยผ่านตามา ทั้งสามก๊กเอ๋ย ตำนานสมเด็จพระนเรศวรที่ได้ดูแค่ภาคแรกเอ๋ย ในกองถ่ายละครที่เคยนั่งฟังนักแสดงพูดถึงเอ๋ย แต่ที่ว่ามาทั้งหมดนั้นมันต้องทำอะไรบ้าง เพราะนาที่นี้ข้อมูลแทบไม่ไหลมาในหัวเลย เธอจึงได้แต่บอกไปก่อนว่า “ขอโปรดได้เชื่อใจลูกนะเจ้าข้า คุณพ่อ... คุณแม่ ป้าจิตร”

(สุชาคริยา, 2556, น. 94)

จากบทประพันธ์ข้างต้นแสดงให้เห็นว่าวรรณกรรมทั้งสองเรื่องนี้เป็นวรรณกรรมที่มีเรื่องราวเกี่ยวกับการทำศึกสงคราม กลยุทธ์ในการตั้งรับและบุกเข้าตีเมืองฝ่ายข้าศึก ในยามที่อุษามันตราต้องการวางแผนรับมือกับกลุ่มโจรตุมทัง จึงทำให้เธอนึกถึงวรรณกรรมที่กล่าวมาข้างต้นเพื่อเป็นแนวทางในการแก้ปัญหา วรรณกรรมทั้งสองเรื่องนี้ล้วนเป็นวรรณกรรมที่มีชื่อเสียงในภาพที่เธอจากมา นอกจากนี้วรรณกรรมเรื่องสามก๊กและภาพยนตร์เรื่องตำนานสมเด็จพระนเรศวรมหาราช ล้วนมีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับการทำศึกสงคราม ซึ่งสอดคล้องกับเนื้อหาในนวนิยายเรื่องพัทลุงพัทลุงอั้งถึง

กล่าวถึงพระจุลจอมเกล้าได้วางกลศึกตามตำราพิชัยสงครามเพื่อปราบกบฏและช่วยอุษามันตราในตอนที่ถูกกบฏจับตัวไป การอ้างถึงวรรณกรรมเรื่องสามก๊กและภาพยนตร์เรื่องตำนานสมเด็จพระนเรศวรมหาราชสะท้อนให้เห็นคุณค่าของงานวรรณกรรม กล่าวคืองานวรรณกรรมนอกจากจะให้ความบันเทิงแล้ว ยังเป็นแบบแผนหรือแนวทางในยามที่ต้องการแก้ปัญหาหรือหาทางออกให้กับชีวิต

4.3 การอ้างถึงตำราพิชัยสงคราม นวนิยายเรื่อง พักตร์อสูรอ้างถึงตำราพิชัยสงคราม ดังความว่า

“กลหนึ่งชื่อว่าสี่จักร ให้บริรักษ์พวกพล ดูกำลังตนกำลังท่าน คิดคะเนการแม่หมาย ยักย้ายพลเดียดราษ พาสไครคลีกรรกง ตั้งพลลงแปดทิศ สถิตข้างม้าอย่าไหว ตั้งพระพลาชัย จงสรรพ จงตั้งทัพโดยศาสตร์ ผังนพบาทตรีโกณ ให้พิงโทรอันแม่แห้วรู้หลัก มีคลาด ให้ผู้อาจทะเลวงพัน ให้ศึกผันแพ่พาย ย้ายพลใหญ่ให้ไว ไสพลศึกให้หนี กลศึกอันนี้ชื่อว่าสี่จักร”

ท่านครูวัดชะโกยิ้มที่มุมปาก แววตาพึงใจอย่างยิ่ง ความหมายจากกลศึกนี้ก็คือ ‘รู้เขารู้เรา รบร้อยครั้ง ชนะร้อยครั้ง’ เช่นเดียวกับตำราพิชัยสงครามของซุนวูที่ว่า ‘รู้เขารู้เรา ร้อยรบมิพ่าย ไม่รู้เขาแต่รู้เรา ชนะหนึ่งแพ่หนึ่ง ไม่รู้เขาไม่รูเรา ทุกรบจักพ่าย’³ นั่นเอง แม้จะใช้ชื่อแตกต่างกันไป แต่ใจความหลัก ๆ ของตำราพิชัยสงครามก็คล้ายคลึงกัน เพียงแต่ภาษาของที่นี่ที่ต่างจากภาษาไทย แต่หลักความคิด หลักการรบ และความหมาย ไม่ได้ผิดกันเลยแม้แต่นิดเดียว จึงเป็นเรื่องง่ายที่จะเรียนรู้

(สุชาครिया, 2556, น. 121)

จากบทประพันธ์ข้างต้นแสดงให้เห็นว่าตำราพิชัยสงครามเป็นการแสดงให้เห็นยุทธวิธีในการรบรูปแบบต่าง ๆ ของคนสมัยก่อนที่นำความรู้เหล่านี้มาใช้ในการปกป้องบ้านเมือง การทำศึกไม่ใช่แค่เพียงมีกำลังพลจำนวนมากเท่านั้น แต่ต้องรู้จักสู้ศึกอย่างชาญฉลาด และคำนึงถึงชีวิตของประชาชน จึงจะนำพาไปสู่ชัยชนะและการปกป้องรักษาบ้านเมืองให้เป็นปึกแผ่นไว้ได้ นอกจากนี้ยังแสดงให้เห็นความสามารถของตัวละครเอกชายและตัวละครเอกหญิงว่าเป็นผู้มีความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับการทำศึก สะท้อนให้เห็นว่า

การดูแลปกป้องบ้านเมืองเป็นหน้าที่ของทุกคน ไม่ว่าจะเป็นชายหรือหญิงย่อมสามารถปกป้องดูแลบ้านเมืองได้ อนึ่ง ตัวละครเอกชายมีความกล้าหาญในการต่อสู้เพื่อหญิงที่ตนรัก เป็นผู้มีความรู้เกี่ยวกับการทำศึก วางแผนการทำศึกอย่างรอบคอบ ทำให้คุณสมบัติของตัวละครเอกชายมีความแตกต่างไปจากตัวละครเอกชายในบทละครนอกเรื่องแก้วหน้าม้า อันเป็นการสร้างความสมเหตุสมผลให้กับตัวละครเอกชายและตัวละครเอกหญิงว่าเป็นผู้มีความสัมพันธ์ของผู้นำและเหมาะสมที่จะขึ้นเป็นผู้ปกครองเมืองมิลิลา

4.4 การอ้างถึงคำกล่าวของหลวงวิจิตรวาทการนวนิยายเรื่องพักตร์อสูรอ้างถึงคำกล่าวของหลวงวิจิตรวาทการ ดังความว่า

ท่านครูวัดชะโกก้มหน้าลงมาหา เอ่ยเบา ๆ ให้ได้ยินเพียงสองคน “ขึ้นไปจัดการกิจของเจ้าเถิด ศิษย์ข้า”

“เจ้าข้า” อุษามันตรารับคำ ค่อย ๆ คลานเข้าถอยหลังแล้วจึงลุกเดินออกมา เธอรู้ว่ามิสายตาไม่เป็นมิตรส่งตามมาติด ๆ พลันนึกถึงคำกล่าวของหลวงวิจิตรวาทการที่ว่า ‘อันที่จริงคนเขาอยากให้เราดี แต่ถ้าเด่นขึ้นทุกทีเขาหมั่นไส้ จงทำดีแต่อย่าเด่นจะเป็นภัย ไม่มีใครอยากเห็นเราเด่นเกิน’

เป็นคำกล่าวที่ถูกต้องยิ่งนัก ใช้ได้กับทุกสังคม หรือทุกที่ที่มีความอิจฉาริษยา จะไปตำหนิคนที่กระทำความดีจนเด่นเอง ทั้งที่ไม่ต้องการนั้นก็ไม่ต้อง เพราะคนทำดีควรได้รับการยกย่องจะให้คนทำดีมาเกรงภัย คอยแต่จะหลบลคนนินทา ให้ร้ายเหมือนตำหนิตัวอยู่ในกระดองย่อมไม่สมควร ภัยของคนทำดีแต่ตนเองล้วนมาจากความริษยาในใจของบุคคลอื่น ดังนั้นควรจัดการกับความริษยาของตัวเอง ระงับกิเลสที่เกิดขึ้นให้มาก ควรรู้เท่าทันความคิด ไม่ปล่อยให้คนทำดีแต่ต้องระวังตัวแล้วปล่อยให้คนคิดชั่วสนุกปากได้ใจ ถือเป็นกาแก้ไขไม่ถูกจุด เรื่องราวก็ไม่จบ ดังนั้นจึงควรจัดการที่ต้นเหตุถึงจะถูก

(สุชาครिया, 2556, น. 123)

จากบทประพันธ์ข้างต้นแสดงให้เห็นว่าตัวละครเอกหญิงเป็นผู้มีสติพึงระมัดระวังตนเสมอ แม้จะเป็นผู้มีความสามารถมากเพียงใด แต่ก็เชื่อว่าจะมีคนชื่นชมและยกย่องเสมอไป อีกทั้งตัวละคร

เอกหญิงยังนำคำดังกล่าวมาใช้เตือนสติตนเองให้รู้เท่าทันจิตใจของตนและไม่คิดอิจฉาริษยาผู้อื่น นอกจากนี้ยังเป็นการทำจิตใจดีเตือนใจแก่ผู้อ่านเกี่ยวกับการใช้ชีวิตในสังคมที่ไม่อาจหลีกเลี่ยงจากความอิจฉาริษยาของมนุษย์ และมนุษย์ควรรู้เท่าทันความคิดของตนเอง อีกทั้งการอ้างถึงคำกล่าวของหลวงวิจิตรวาทการ ซึ่งเป็นบุคคลที่มีความสามารถและเป็นบุคคลสำคัญของเมืองไทย แม้จะเป็นคำกล่าวที่ผ่านมาแล้วเป็นเวลาหลายปี แต่คำกล่าวนี้อาจยังสามารถนำมาปรับใช้ในการดำเนินชีวิตในสังคมปัจจุบันได้อย่างไม่ล้าสมัย

สรุปและอภิปรายผล

จากการศึกษาการสร้างความหมายใหม่ในบริบทสังคมไทยร่วมสมัยในนวนิยายเรื่องพัศตร้อสูร พบว่า การสร้างความหมายใหม่ในบริบทสังคมไทยร่วมสมัยในนวนิยายเรื่องพัศตร้อสูร แบ่งออกเป็น 4 ประเด็น ดังนี้

1. การเปลี่ยนแปลงความหมายจากผู้เขียน พบทั้งสิ้น 2 ประเด็น ได้แก่ ผู้เขียนได้รับแรงบันดาลใจมาจากการอ่านเรื่องแก้วหน้าม้า และผู้เขียนตั้งข้อสังเกตจากการอ่านเรื่องแก้วหน้าม้า

2. การเปลี่ยนแปลงความหมายจากวิธีการเล่าเรื่อง พบทั้งสิ้น 3 ประเด็น ได้แก่ การเล่าเรื่องโดยใช้คำประพันธ์หลายประเภท การเล่าเรื่องแบบข้ามภพชาติ และการเล่าเรื่องผ่านสัญลักษณ์

3. การเปลี่ยนแปลงความหมายจากบริบทของสังคมพบทั้งสิ้น 7 ประเด็น ได้แก่ โครงสร้างทางสังคม สิทธิมนุษยชน ซึ่งแบ่งย่อยได้เป็น สิทธิในการใช้ชีวิตและสิทธิในการศึกษา การทำสำมะโนประชากร การทำบัญชีรายรับรายจ่าย การปฐมพยาบาลและการเย็บแผล การวางระบบผันน้ำ การแสดงความรักอย่างเปิดเผย

4. การเปลี่ยนแปลงความหมายจากการผลิตซ้ำ พบทั้งสิ้น 4 ประเด็น ได้แก่ การอ้างถึงวรรณกรรมเรื่องแก้วหน้าม้าการอ้างถึงวรรณกรรมเรื่องอื่น ได้แก่ โคลงโลกนิติ ตูกรรรม สามก๊กและตำนานสมเด็จพระนเรศวรมหาราช การอ้างถึงตำราพิชัยสงคราม และการอ้างถึงคำกล่าวของหลวงวิจิตรวาทการ

จากการศึกษาการสร้างความหมายใหม่ในบริบทสังคมไทยร่วมสมัยในนวนิยายเรื่องพัศตร้อสูร ในนวนิยายเรื่องพัศตร้อสูร สุชาคริยา ได้สร้างให้เพชรน้ำค้างข้ามภพจากกรุงเทพมหานครมาอยู่

ที่เมืองมิลิลา ซึ่งเป็นการเพิ่มเรื่องราวการข้ามภพที่ไม่ปรากฏในบทละครนอกเรื่องแก้วหน้าม้า การข้ามภพของ เพชรน้ำค้างในวัย 27 ปี ยังเป็นการข้ามภพไปอยู่ในร่างของเด็กหญิงอุษามันตราที่ป่วยหนักและหมดบุญไปแล้ว เธอใช้ชีวิตอยู่ในร่างของอุษามันตราตั้งแต่อายุ 3 ปีจนเติบโตขึ้น ได้เรียนรู้ชีวิต ผู้คน และสังคม เมื่อเธอถูกพระลัญจะยิงธนูใส่จึงทำให้หมดสติและกลับมาใช้ชีวิตอยู่ในร่างของเพชรน้ำค้างอีกครั้งจนสิ้นอายุขัย จากนั้นเธอจึงได้กลับไปอยู่ในร่างของอุษามันตราและได้รับแต่งตั้งให้เป็นพระอัครมเหสีของพระจุฬามณีมาศ การที่ สุชาคริยา ได้นำเสนอเรื่องการข้ามภพชาติไว้ให้นวนิยายเรื่องพัศตร้อสูรเป็นการสร้างความหมายใหม่ในบริบทสังคมไทยร่วมสมัย นำไปสู่ประเด็นที่น่าสนใจหลายประการ ดังนี้

ประการที่หนึ่ง การข้ามภพเป็นการให้ตัวละครเอกหญิงเป็นผู้มีคุณสมบัติพิเศษกว่าตัวละครอื่น เพราะตัวละครเอกหญิงเป็นตัวละครเพียงผู้เดียวที่สามารถเดินทางข้ามภพได้ ซึ่งการข้ามภพดังกล่าวไม่ใช่การเดินทางข้ามภพกลับไปมา แต่เป็นการข้ามภพไปใช้ชีวิตอยู่ในเมืองมิลิลาเป็นระยะเวลายาวนาน ตั้งแต่เด็กจนเติบโตกระทั่งได้ออกเรือนกับพระจุฬามณีมาศ และข้ามภพกลับมาอยู่ที่กรุงเทพมหานคร ใช้ชีวิตจนสิ้นอายุขัย การข้ามภพดังกล่าวแสดงให้เห็นการเดินทางของตัวละครเอกหญิงที่เติบโตขึ้นทั้งทางร่างกาย ความคิด และจิตใจ ดังนั้น การเดินทางข้ามภพของตัวละครเอกหญิงจึงเป็นการเรียนรู้ และทำให้เข้าใจชีวิตมากขึ้น

ประการที่สอง สุชาคริยา ได้สร้างนวนิยายให้มีความร่วมสมัยกับผู้อ่าน โดยการสร้างให้ตัวละครเอกหญิงเปรียบเสมือนตัวแทนคนในยุคปัจจุบันที่ได้เดินทางข้ามภพไปยังเมืองมิลิลา ซึ่งเป็นเมืองที่มีสภาพแวดล้อมและความเป็นอยู่ของผู้คนคล้ายกับเมืองอยุธยา ตัวละครเอกหญิงยังได้นำแนวความคิดของคนในยุคปัจจุบันไปปรับใช้ที่เมืองมิลิลา เช่น การให้ความสำคัญกับความรู้ สิทธิความเท่าเทียมกันของมนุษย์ การรักษาด้วยวิธีการเย็บแผล การวางระบบผันน้ำ การทำบัญชีรายรับรายจ่าย ฯลฯ การเดินทางข้ามภพของตัวละครเอกหญิงจึงทำให้เห็นความแตกต่างของสภาพสังคมและความเป็นอยู่ของผู้คนระหว่างสองภพ ทำให้ตัวละครเอกหญิงเกิดการตั้งคำถามกับพฤติกรรมของคนในสังคม อีกทั้งตัวละครเอกหญิงยังเกิดการเรียนรู้และปรับตัว ทำให้ผู้อ่านได้ข้อคิดและได้ประสบการณ์ผ่านพฤติกรรมของตัวละครเอกหญิง แสดงให้เห็นว่า

บทประพันธ์ข้างต้นกล่าวถึงเพชรน้ำค้างได้กลับมาใช้ชีวิตจนสิ้นอายุขัย และได้กลับไปใช้ชีวิตในร่างของอุษามันตราอีกครั้ง เมื่อตัวละครเอกหญิงออกเดินทางข้ามภพโดยที่ไม่รู้ว่าจุดหมายปลายทางของเธออยู่ที่ใด สิ่งที่ได้คือการตั้งสติเพื่อรับมือกับสิ่งที่จะเกิดขึ้นต่อไป อันเป็นการแสดงให้เห็นว่าตัวละครเอกหญิงเป็นผู้มีสติในการดำเนินชีวิต ยึดแนวทางและหลักปฏิบัติทาง พุทธศาสนาเป็นที่ตั้ง การเดินทางข้ามภพของตัวละครเอกหญิงนั้นจึงสะท้อนให้เห็นถึงความศรัทธาและปฏิบัติตามหลักคำสอนทางพระพุทธศาสนา ตลอดจนแสดงให้เห็นถึงสังขารเป็นเรื่องราวไม่เที่ยง มีเกิดก็ย่อมมีดับไป และเมื่อดับไปก็ย่อมเกิดขึ้นใหม่อีกครั้งตามผลกรรมที่ทำมาวนเวียนเป็นวัฏจักรเช่นนี้

การสร้าง ความหมายใหม่ในบริบทสังคมไทยร่วมสมัยในนวนิยายเรื่องพัทธรี่อสูร ยังได้มีการปรับเนื้อเรื่องให้สอดคล้องกับกลุ่มผู้อ่าน ปรับรูปแบบของการนำเสนอ มีการใช้สัญลักษณ์อีกทั้งยังนำเสนอเนื้อหาหรือประเด็นต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในสังคมปัจจุบัน ได้แก่ เรื่องโครงสร้างทางสังคม เรื่องสิทธิมนุษยชน เรื่องการทำสำมะโนประชากร เรื่องการทำบัญชีรายรับรายจ่าย เรื่องการปฐมพยาบาล และการเย็บแผล เรื่องการวางระบบพื้นน้ำ เรื่องการแสดงความรักอย่างเปิดเผย ตลอดจนมีการอ้างอิงถึงวรรณกรรมเรื่องแก้วหน้าม้า โคลงโลกนิติ คุกรวม สามก๊ก ตำนานสมเด็จพระนเรศวร ตำราพิชัยสงคราม และคำกล่าวของหลวงวิจิตรวาทการ อันเป็นการสะท้อนให้เห็นการนำเสนอเนื้อหาให้สอดคล้องกับความนิยมของผู้อ่านในยุคสมัยที่เปลี่ยนแปลงไป สอดคล้องกับที่ สุภาสิณี คุ้มไพร่ (2557, น. 9) ได้ศึกษาเรื่องการสืบทอดวรรณคดีและนิทานในวรรณกรรมเยาวชนไทยช่วงปี พ.ศ. 2545-2554 กล่าวว่า ...ผู้เขียนมีการนำวรรณกรรมยุคเก่ามาเล่าใหม่ในสภาวะร่วมสมัย ทำให้เห็นว่าวรรณกรรมยุคเก่าไม่ใช่ผลผลิตที่ล้าสมัย แต่สามารถนำกลับมาเล่าใหม่ สอดแทรกวิถีคิด ค่านิยม หรืออุดมการณ์ชุดใหม่ที่เหมาะสมกับยุคสมัย โดยนำมาผสมผสานกับแนวคิดร่วมสมัย เพื่อให้แนวคิดเก่าสามารถปรับอยู่ร่วมกับแนวคิดร่วมสมัยได้...

นอกจากนี้กระบวนการสร้างความหมายใหม่ในบริบทสังคมไทยร่วมสมัยในนวนิยายเรื่องพัทธรี่อสูรยังเป็นสื่ออีกช่องทางหนึ่งที่ทำให้ผู้อ่านรู้จักและกลับไปให้ความสนใจวรรณกรรมเรื่องแก้วหน้าม้ามากยิ่งขึ้น ไม่ว่าจะเป็นการกลับไปอ่านวรรณกรรมต้นฉบับ

การอ่านนิทานพื้นบ้าน การรับชมผ่านทางละครโทรทัศน์หรือละครเวที อีกทั้งนวนิยายเรื่องนี้ยังได้รับความนิยมจากกลุ่มผู้อ่านสังเกตได้จากการตีพิมพ์รวมเล่มถึง 7 ครั้ง (ตั้งแต่ พ.ศ. 2556 - พ.ศ. 2567) หรือจำนวนการเข้าชม นวนิยายเรื่องพัทธรี่อสูรรูปแบบออนไลน์ในเว็บไซต์ Dek-D ที่มีจำนวนมากถึง 615,160 ครั้ง (ข้อมูลเมื่อ 25 มกราคม พ.ศ. 2568) (Dek-D, 2565) หรือความคิดเห็นของผู้อ่านจากเว็บไซต์ Goodreads ที่เลือกอ่านนวนิยายเรื่องนี้ ความว่า

เลือกอ่านเรื่องนี้เพราะมีคำชมเยอะจริง ๆ

หนังสือหนาพอควรและตามหาซื้อไม่ได้ เลยซื้อจาก Meb อ่านแบบ e-book

เริ่มอ่านได้ไม่กี่หน้า ก็มีกลางแล้วว่า ไม่ผิดหวังจริง ๆ อ่านแบบเพลินดี

ผู้เขียนดำเนินเรื่องแบบละเอียด ๆ ...ค่อย ๆ เคลื่อน เนื้อเรื่องไปที่ละนิด บรรยายเรื่องได้ละเอียด

การดำเนินเรื่องไม่รู้สึกว่าผ่านไปวัน ๆ แต่จะมีที่ไปที่ไปชัดเจน

โดยอยู่ในมุมมองความคิดของนางเอกตลอดเรื่องกว่า 90% ทำให้ผู้อ่านเข้าใจตัวเอกได้ดีที่สุด ๆ ตั้งแต่เด็กน้อยจนแก่เลยทีเดียว แถมตัวเอกก็มีบุคลิกที่สมบูรณ์แบบทุกด้าน ผู้อ่านต้องหลงรักตัวนางเอกทุกคนแน่นอน

ที่สำคัญ น่าจะเป็นนางเอกในนิยายที่สวยที่สุดด้วย

(Pairash Pleanmalai, 2561)

จากการศึกษาเรื่อง "บทละครนอกเรื่องแก้วหน้าม้าสู นวนิยายเรื่องพัทธรี่อสูร: การสร้างความหมายใหม่ในบริบทสังคมไทยร่วมสมัย" แสดงให้เห็นการนำความรู้และแรงบันดาลใจของผู้เขียนมาใช้ในการสร้างสรรค์ผลงานวรรณกรรมร่วมสมัย ทั้งยังสะท้อนให้เห็นมุมมองของผู้เขียนว่าตัวละครควรมีพฤติกรรมอย่างไรจึงจะเหมาะสม ในส่วนของเนื้อเรื่องและกลวิธีการนำเสนอเรื่องมีการสอดคล้องกับค่านิยมของผู้คนในปัจจุบัน ทำให้ผู้ที่สนใจวรรณกรรมร่วมสมัยได้รับความบันเทิง ความสนุกสนาน รวมถึงได้รับข้อคิดที่นำมาปรับใช้ในชีวิตประจำวัน ตลอดจนสะท้อนสภาพสังคมและวัฒนธรรมที่ปรากฏในการสร้างสรรค์งานวรรณกรรมร่วมสมัยอีกด้วย นอกจากนี้เมื่อผู้อ่านได้อ่านวรรณกรรมร่วมสมัย ยังทำให้

ผู้อ่านเกิดความสนใจทั้งงานวรรณกรรมต้นฉบับและวรรณกรรมร่วมสมัย จึงเป็นการแสดงถึงคุณค่าของวรรณกรรมต้นฉบับอันเป็นรากฐานสำคัญที่ช่วยเอื้อต่อการนำมาต่อยอดหรือขยายความในงานวรรณกรรมร่วมสมัยต่อไปได้อย่างไม่รู้จบ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลวิจัยไปใช้

การศึกษาการสร้างความหมายใหม่ในบริบทสังคมไทยร่วมสมัยที่ปรากฏในนวนิยายเรื่องพัทลุงพัทลุง เป็นแนวทางให้ผู้ที่สนใจศึกษาเกี่ยวกับการวิเคราะห์งานวรรณกรรมร่วมสมัยที่มี การสืบทอดมาจากวรรณกรรมต้นฉบับ สามารถนำไปปรับใช้ในการวิเคราะห์งานวรรณกรรมร่วมสมัยเรื่องอื่นได้ อีกทั้งยังสามารถนำประเด็นต่าง ๆ ที่เกิดจากการสร้างความหมายใหม่ในบริบทสังคมไทยร่วมสมัยในนวนิยายเรื่องพัทลุงพัทลุงไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตได้

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ควรศึกษาวรรณกรรมร่วมสมัยเรื่องอื่นหรือของนักเขียนท่านอื่นที่มีการสืบทอดมาจากวรรณกรรมต้นฉบับ ซึ่งจะแสดงให้เห็นกระบวนการสร้างความหมายใหม่ในบริบทสังคมไทยร่วมสมัยในประเด็นอื่นมากยิ่งขึ้น และเป็นประเด็นที่มีลักษณะเฉพาะของแต่ละเรื่องแตกต่างกันออกไป ทั้งยังได้เห็นมุมมองของผู้เขียนแต่ละท่านที่สะท้อนผ่านงานวรรณกรรมร่วมสมัย

กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบคุณทุนสนับสนุนโครงการวิจัยเรื่อง “แก้วหน้าม้าสู่พัทลุงพัทลุง: การสืบทอดและการสร้างความหมายใหม่ในบริบทสังคมไทยร่วมสมัย” ซึ่งได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยและนวัตกรรมประเภทงบประมาณเงินอุดหนุนการวิจัยจากเงินรายได้ส่วนงานคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ประจำปีงบประมาณ 2567

ขอขอบคุณ สุชาคริยา เจ้าของบทประพันธ์นวนิยายเรื่องพัทลุงพัทลุง ที่สร้างสรรค์ผลงานวรรณกรรมร่วมสมัยอันทรงคุณค่าและให้โอกาสนำนวนิยายเรื่องพัทลุงพัทลุงมาศึกษาในครั้งนี้

เอกสารอ้างอิง

- ณัฐ สุขสมัย. (2551). *การสร้างความหมายใหม่ของ “วีรบุรุษและยอดวีรบุรุษ” ในภาพยนตร์ไทย*. (วิทยานิพนธ์นิเทศศาสตร์มหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ภูเนตรนรินทร์ฤทธิ์, พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมหลวง. (2562). *บทละครนอก แก้วหน้าม้า* (พิมพ์ครั้งที่ 2). นนทบุรี: ศรีปัญญา. สุชาคริยา. (2556). *พัทลุงพัทลุง*. กรุงเทพฯ: มายตรีเม.
- สุภาสิณี คุ่มไพบรี. (2557). *การสืบทอดวรรณคดีและนิทานในวรรณกรรมเยาวชนไทยช่วงปี พ.ศ. 2545-2554*. (วิทยานิพนธ์อักษรศาสตร์มหาบัณฑิต). นครปฐม: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- วิธสา โจน์วรพร. (2560). *การสื่อสารความหมายใหม่ของตัวละครสำมะนักชาผ่านการแสดงฉุยฉายร่วมสมัย*. (วิทยานิพนธ์นิเทศศาสตร์มหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Dek-D. (2565). *พัทลุงพัทลุง*. สืบค้นจาก <https://writer.dek-d.com/onlinenano/writer/view.php?id=810130>
- Pairash Pleanmalai. (2561). *Community Reviews นวนิยายเรื่องพัทลุงพัทลุง*. สืบค้นจาก <https://www.goodreads.com/book/show/24159241>